

Jarosław și-a pierdut fratele mai mic. Știu că erau gemeni identici, dar Jarosław s-a născut cu 45 de minute înaintea lui Lech, iar pentru gemeni e un detaliu important.

A fost mereu responsabil cu el, iar Lech l-a urmat, l-a ascultat. Ultima convorbire între ei a fost cu aproximativ 30 minute înainte de prăbușirea avionului. Și la telefon „fratele cel mare“ l-a întrebat pe Lech dacă a ajuns.

Jarosław și-a pierdut fratele, sute de oameni și-au pierdut apropiații aflați în avionul prezidențial, polonezii și-au pierdut liderii și o parte din repere, sute de mii de oameni au pierdut, pentru o vreme, iluzia invulnerabilității. Un accident aviatic e o dramă pentru familiile victimelor și treptat, ca bătaia aripilor fluturelui, declanșează un tsunami de frici.

Dacă psihanalistii credeau că oamenii sunt afectați de traumele din copilărie, mai târziu s-a văzut că un impact mult mai devastator îl au experiențele sociale traumatizante. Acestea zdruncină ideile fiecăruia despre el, depre lume.

Trăim după filozofia lui „ca și cum“. Ca și cum lucrurile ar merge bine, ca și cum nu ni s-ar putea întâmpla nouă. Credem, în secret, că suntem invulnerabili, chiar dacă ceea ce afișăm este adesea nesiguranță. Dar, ca și cum cineva se joacă cu mintea noastră, atenția este invariabil atrasă de trei tipuri de catastrofe: cutremure, acte de terorism și accidente aviatice.

Și totuși. Dacă nu abuzăm de Darwin și de psihologia evoluționistă, în sensul că rezistă cel competitiv, vedem opusul: solidaritatea, coeziunea. Catastrofele adună oamenii împreună. Prima reacție a individului este de a căuta sprijin în jur, de a povesti și repovesti, de a descrie detaliat ce a auzit, ce a văzut și așa își face autoterapie și îi stimulează pe cei din jur să ofere și să se întărească la rândul lor. Ce bine că polonezii știu deja cum îi salvează solidaritatea și pot extinde sindicatul peste granițele țării lor!